

Vijftiende zondag A Jes 55,10-11      Rom 8,18-23      Mt 13.1-23

Jezus spreekt ons toe in beelden en gelijkenissen. Merkwaardig! Had God niet kunnen wachten om mens te worden, tot pakweg de achttiende eeuw, de eeuw van rationalisme? Dan had Jezus ons kunnen toespreken in logische uiteenzettingen met louter rationele argumenten. Zijn redeneringen zouden onweerlegbaar zijn voor de rationele mensen die wij nu eenmaal zijn. Maar nee, dat deed Hij niet! God wilde blijkbaar de hele mens aanspreken en niet alleen zijn intellect, maar ook niet zonder zijn intellect. Een beeld of een parabel dringt dieper door in onze psychologie dan een theorie of een concept. De theorie is gesloten, het beeld is open. Een beeld kan in alle richtingen worden begrepen; een gelijkenis kan op verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Als we de Bijbel willen lezen en verstaan, moeten we andere faculteiten aanspreken dan alleen ons verstand. Ook onze zintuiglijkheid en onze verbeelding mogen we erbij betrekken.

Vandaag vertelt Jezus ons de gelijkenis van de zaaier. Ah, maar die kennen we al! Opgelet, we kunnen kijken zonder te zien en luisteren zonder te verstaan, waarschuwt Jezus ons. En daarmee zitten we midden in het onderwerp van de gelijkenis. Want in de parabel van de zaaier gaat het niet alleen en in de eerste plaats om het zaad, maar ook en vooral om de aarde die het zaad ontvangt, dit wil zeggen om onze manier van kijken en luisteren. Het zaad zelf, het woord van God, is ongetwijfeld van uitstekende kwaliteit. De profeet Jesaja getuigt hiervan: *“Het woord dat voortkomt uit mijn mond, keert niet vruchteloos naar Mij terug, maar pas wanneer het heeft gedaan wat Mij behaagt en alles heeft volvoerd, waartoe Ik het heb gezonden.”* (Jes. 55,11) Nee, er is niets mis met dit goede zaad van Gods woord, voor ons mens geworden in Jezus Christus: het heeft zijn missie volbracht. Dit mensgeworden Woord *trok door onze steden en dorpen, gaf onderricht in de synagogen en verkondigde de Blijde Boodschap van Gods Koninkrijk, terwijl het alle ziekten en kwalen genas* (Mat 9,35). Het zaad is dus voortreffelijk!

Maar hoe zit het met de in te zaaien akker? Daar gaat het in de parabel om, om de aarde die het zaad moet ontvangen. Gaat het om rotsachtige, kale grond, om een veld vol distels en doornen, om een land zonder water...of om een goede en vette akker? Vele obstakels kunnen de groei van het zaad belemmeren, om nog maar te zwijgen van de vijand die er ook zijn onkruid tussen zaait.

Wat echter heel bemoedigend is, is te vernemen dat deze rode aarde waaruit de Schepper zijn edelste schepsel, de mens, naar zijn beeld en gelijkenis boetseerde, perfect is uitgerust om dat zaad van Gods woord te ontvangen. *“Aan u is gegeven de geheimenissen van het Koninkrijk te kennen”* (Mat 13,11). De mens is in staat God waar te

nemen. Hij is *capax Dei*, zeiden de grote spirituelen van de middeleeuwen, ‘in staat tot God’. En zij spraken uit ervaring! De boodschap van de mystici spreekt de visie van moderne agnotici tegen dat de mens niets van God zou kunnen weten, laat staan iets zinnigs over Hem zou kunnen zeggen. De mens is wel degelijk uitgerust met een kanaal waarmee hij God kan ervaren en zijn genade kan ontvangen, en dat kanaal is zijn hart.

Het hart van de mens is die goede of slechte akker uit de parabel. Het is uitgerust met zintuigen waarmee het de geheimen van het Koninkrijk kan zien, horen, ruiken, proeven en aanraken. Onze gelijkenis spreekt vooral over oren om te luisteren en ogen om te zien, maar het is duidelijk dat al onze spirituele zintuigen hun bijdrage leveren om in Gods voetspoor te treden en zijn aanwezigheid te ervaren. Werken op de grond van ons hart om er een vruchtbare zaaiakker van te maken, is dan ook vooral een kwestie van het ontwikkelen van onze geestelijke zintuigen. En hoe kunnen we die dan ontwikkelen?

In de eerste plaats door toewijding en aandacht. De ‘oren van ons hart gespitst houden’, zegt Benedictus, ‘kijken met de ogen van het hart’. Aanraken met de gevoelige vingertoppen van onze liefde en de goede geur opsnuiven van Christus. Een zintuig voor Christus ontwikkelen, zijn woorden proeven en ervan genieten met het gehemelte van ons hart. Dat is de houding die we moeten inoefenen, dat zijn de zintuigen die we moeten cultiveren. Maar de ontwikkeling van deze innerlijke en geestelijke zintuigen vereist ook soberheid in het gebruik van onze uitwendige zintuigen. Wie de hele tijd rondkijkt, ziet veel, maar niet zichzelf. “Als ik mijn ogen sluit, zie ik Hem”, titelde een boek over het geestelijk leven. De uiterlijke zintuigen moeten dus een vasten worden opgelegd: minder lawaai en achtergrondgeluiden, minder prikkels, meer leegte, minder snelle beelden en verslavende consumptie, meer traagheid en concentratie. Zo’n houding bevordert de innerlijkheid, zij stimuleert een terugkeer naar het hart. Want het is alleen omdat we niet thuis zijn in ons hart, dat die akker vol stenen ligt, dor, en overwoekerd met distels en doornen. Een mens komt maar thuis in zijn hart door tijd vrij te maken voor stilte en lezing, voor inkeer en meditatie, voor waakzaamheid en gebed. Door deze praktijken krijgen we een diep hart, een rijk en vruchtbaar land waarop de Heer zijn verkwikkend woord zal zaaien dat de kiemen in zich draagt van de Heilige Geest. Dan kunnen we ook getuigenis afleggen dat het Koninkrijk van God heel nabij is en dat het vruchten van liefde draagt, dertig, zestig en honderdvoud.

Broeder Guerric ocsa abdijs Prébenoît